

Kişisel Verilerin İşlenmesinde “Doğru ve Gerektiğinde Güncel Olma” İlkesi ve Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 2023/78 Sayılı Kararı*

The Principle of “Accuracy and, When Necessary, up to Date” in the Processing of Personal Data and the Decision Numbered 2023/78 of the Personal Data Protection Board

Emir Efe EGEMEN**

Öz

6698 sayılı Kanun’a göre kişisel veriler, kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgiyi ifade etmektedir. Kişisel veriler, bireylerin özel hayatlarına ilişkin birçok bilgiyi içermektedir. Kişisel verilerin korunması hakkı, özel hayatın gizliliğinin korunması hakkıyla yakından ilişkilidir. Nitekim kişisel verilerin korunması hakkı, Anayasa’nın 20’nci maddesinde özel hayatın gizliliğinin korunmasıyla bir arada düzenlenmiştir. Kişisel verilerin korunması, veri toplayan ile verisi toplanan kişi arasında hassas bir denge gerektirmektedir. Kişisel verilerin işlenmesi, bu verilerin elde edilmesi ve devamında bu veriler üzerinde çeşitli işlemler gerçekleştirilmesini ifade etmektedir. Bu işlemler gerçekleştirilirken, uyulması zorunlu olan bazı ilkeler mevcuttur. Kişisel verilerin işlenmesinde uyulması gereken ilkeler, 6698 sayılı Kanun’un 4’üncü maddesinde, kanun koyucu tarafından sıralanmıştır. Bu ilkelerden birisi, “doğru ve gerektiğinde güncel olma” ilkesidir. Buna göre kişisel verilerin doğru ve güncel olarak işlenmesi gerekmektedir. O halde, kişiler hakkında işlenen kişisel veriler, yanlış ve eski olmamalıdır. Yani kişisel veriler hem doğru olarak işlenmeli hem de bu verilerde değişiklik olduğunda, gerekli güncelleme işlemi gerçekleştirilmelidir. Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 2023/78 sayılı kararı, kişisel verilerin işlenmesinde “doğru ve gerektiğinde güncel olma” ilkesine önemli bir örnek oluşturmaktadır. Çalışmamızda Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından verilen 2023/78 sayılı karar, kişisel verilerin işlenmesinde “doğru ve gerektiğinde güncel olma” ilkesi çerçevesinde incelenecektir.

Anahtar Kelimeler

Kişisel Veriler, Kişisel Verilerin Korunması Hakkı, Kişisel Verilerin İşlenmesi, Kişisel Verileri Koruma Kanunu, Kişisel Verileri Koruma Kurulu.

Abstract

According to Law No. 6698, personal data refers to any information relating to an identified or identifiable natural person. Personal data includes a lot of information about the private lives of individuals. The right to the protection of personal data is closely related to the right to the protection of the privacy of private life. As a matter of fact, the right to protection of personal data is regulated together with the protection of the right to privacy in

* Hakemli Araştırma Makalesi / **Makale Geliş Tarihi:** 17.08.2023 – **Makale Kabul Tarihi:** 11.10.2023.

** Kamu Hukuku Doktora Öğrencisi, Türk-Alman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, lawlexius@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1310-9713.

Article 20 of the Constitution. The protection of personal data requires a delicate balance between the data collector and the person whose data is collected. Processing personal data means obtaining these data and subsequently performing various operations on this data. While performing these operations, there are some principles that must be followed. The principles to be followed in the processing of personal data are listed by the legislator in Article 4 of Law No. 6698. One of these principles is the principle of “accuracy and, when necessary, up to date”. According to this, personal data must be processed accurately and up to date. Therefore, the personal data processed about individuals should not be inaccurate and outdated. In other words, personal data should be processed correctly and when there is a change in this data, the necessary update process should be performed. The Decision Numbered 2023/78 of the Personal Data Protection Board is a significant example of the principle of “accuracy and, when necessary, up to date” in the processing of personal data. In our study, the decision numbered 2023/78 issued by the Personal Data Protection Board will be examined within the framework of the principle of “accuracy and, when necessary, up to date” in the processing of personal data.

Keywords

Personal Data, Right to Protection of Personal Data, Processing of Personal Data, Personal Data Protection Law, Personal Data Protection Board.

GİRİŞ

Gerek mevzuatta ve gerekse doktrinde genel kabul gören tanıma göre; kişisel veriler, “kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi”yi, ifade etmektedir. Kişisel veriler, bireyleri tanımlayan, onların belirlenmesini doğrudan veya dolaylı olarak sağlayan bilgilerdir. Kişisel veriler, kişilere ait birtakım bilgilerden meydana gelmektedir. Bu bilgilerin özelliği ise kişiyi belirleyebilir kılıyor olmasıdır. Kişilerin özel hayatlarına dair bilgiler de içeren bu veriler, özel hayatın gizliliği ve mahremiyet üst çatısı anlamında hukuken korunmaktadır. Örneğin, bir müşterinin alışveriş kapsamında bir mağaza nezdindeki bilgileri veya bir hastanın muayene kapsamında bir hastanede tutulan verileri, hukukî ve teknik anlamda koruma altında olmalıdır.

Kişisel verilerin korunması hakkı (KVK hakkı) anayasal ve yasal boyutta güvence altına alınmıştır. KVK hakkının anayasal düzlemde güvence altına alınması, kronolojik olarak daha erken gerçekleşmiştir.

5982 sayılı Kanun’un¹ 2’nci maddesiyle, KVK hakkı, 2010 yılında Anayasa’nın² “Özel hayatın gizliliği” kenar başlıklı 20’nci maddesine 3’üncü fıkra olarak eklenmiştir.

¹ Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Kanun Numarası: 5982, Kabul Tarihi: 07.05.2010, RG 13.05.2010/27580.

² Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Kanun Numarası: 2709, Kabul Tarihi: 18.10.1982, RG 09.11.1982/17863 (Mükerrer).

Anılan fıkraya göre “Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.”

Yukarıdaki temel düzenlemeyle herkesin KVK hakkı olduğu açıkça tanınmış ve kabul edilmiştir. Ayrıca KVK hakkının bilgilendirilme, erişim, düzeltme ve silinmesi talebi ve öğrenme gibi farklı hususları da kapsadığı belirtilmiştir. Ek olarak, kişisel verilerin işlenmesinin kanunun izin verdiği durumlarda ve ilgili kişinin açık rızasının olduğu durumlarda gerçekleşebileceği hüküm altına alınmıştır. Konuya dair detayların ise bu hakka dair bir kanunla düzenleneceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan Anayasa maddesindeki fıkrada bahsi geçen kanunun kabul edilmesi ve yürürlüğe girmesi ise ilgili anayasal düzenlemeden altı yıl sonra yani 2016 yılında gerçekleşmiştir. 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu³ (KVKK), 24Mart 2016 tarihinde TBMM’de kabul edilmiş ve 7 Nisan 2016 tarihli Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. KVKK, ilk maddesinde belirtildiği üzere; kişisel verilerin işlenmesi sürecinde, başta özel hayatın gizliliği olmak üzere, temel hak ve özgürlükleri korumak amacıyla ve bu kişisel verileri işleyen hem gerçek hem de tüzel kişilerin yükümlülüklerini ve bunların uyacakları usul ve esasları düzenlemek için çıkarılmıştır. O halde, KVKK’nin ortaya çıkmasındaki amaçların başlangıç noktası, çalışmamızın da konusunu oluşturan kişisel verilerin işlenmesi sürecidir.

Kişisel verilerin işlenmesi faaliyeti, kendi içerisinde birçok temel şartı içermektedir. Bu anlamda, insan haklarının korunması adına, bu faaliyetin hukukî şekilde yürütülebilmesi için kanun koyucunun belirttiği şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Kişisel verilerin işlenmesindeki temel şartların yanında, ayrıca bu faaliyet gerçekleştirilirken uyulması gereken bazı ilkeler de kanun koyucu tarafından belirlenmiştir. Bu temel ilkelerden birisi, kişisel verilerin işlenmesinde “doğru ve gerektiğinde güncel olma ilkesi”dir. Bu çalışmada, doğru ve gerektiğinde güncel olma ilkesi hakkında açıklamalarda bulunulmuş ve bu ilke bağlamında

³ Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, Kanun Numarası: 6698, Kabul Tarihi: 24.03.2016, RG 07.04.2016/29677.

Kişisel Verileri Koruma Kurulunun (KVK Kurulu) 2023/78 sayılı kararı çerçevesinde değerlendirmelerde bulunulmuştur.

I. 6698 SAYILI KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU'NDA YER ALAN BAZI TANIMLAR

A. Kişisel Veri

Kişisel veri, 6698 sayılı KVKK'nin "Tanımlar" kenar başlıklı 3'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının d bendi uyarınca; "*kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi*"yi ifade etmektedir. Kişisel verinin kanundaki bu tanımı, Avrupa Birliği'nin (AB) bir insan hakları belgesi çıktısı olan Genel Veri Koruma Tüzüğünde⁴ (*General Data Protection Regulation*) (GDPR) yapılan tanımla aynıdır. Nitekim kişisel verinin, GDPR'nin tanımların yer aldığı 4'üncü maddesinin ilk fıkrasında, "*kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi*" anlamına geldiği açıkça belirtilmiştir.

Kanun koyucunun GDPR'ye paralel şekilde düzenlediği tanımda, bir verinin kişisel veri olarak tanımlanabilmesi için o verinin, kimliği belirli veya kimliği belirlenebilir bir gerçek kişiye ait olması gerekeceği ve bu bağlamdaki her türlü bilginin kişisel veri olarak nitelendirileceği görülmektedir. Bir kişinin belirli veya belirlenebilir olması demek, mevcut verilerin herhangi bir şekilde, bir gerçek kişiyle ilişkilendirilmesiyle o kişinin artık tanımlanabilir hale getirilmesi anlamına gelmektedir.⁵ Başka bir deyişle, bir kişinin belirlenebilir kılınması demek, ilgili verilerin doğrudan veya dolaylı şekilde, bir gerçek kişiyle ilişkilendirilmesi suretiyle o kişinin tanımlanabilmesi yani ortaya çıkarılabilmesini ifade etmektedir.⁶

Bir kişiyi tek başına belirleyen veya belirlenebilir kılan veyahut birden fazla verinin bir araya gelmesiyle bir kişiyi belirleyen veya belirlenebilir hale getiren nitelikteki her türlü bilgi, kişisel veridir.⁷ Kişisel veri, kişiye özgü, gizli, özel ve kişinin maddi ve manevi şahsiyetini

⁴ General Data Protection Regulation (GDPR) (Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the Protection of Natural Persons with regard to the Processing of Personal Data and on the Free Movement of such Data, and Repealing Directive 95/46/EC). Kabul: 14.04.2016, Yürürlük: 25.05.2018. GDPR'nin İngilizce tam metni için bkz. <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&qid=1690203930552>> Erişim Tarihi 23 Temmuz 2023.

⁵ Şehriban İpek Aşkoğlu, *Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması ve Büyük Veri*, (On İki Levha Yayıncılık 2018) 109.

⁶ Murat Volkan Dülger, *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*, (Hukuk Akademisi Eğitim ve Yayıncılık 2019) 2.

⁷ Sefer Oğuz, 'Kişisel Verilerin Korunması Hukukunun Genel İlkeleri' (2018) 13(2) Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi BEYDER 121.

oluşturan bilgiler toplamı⁸ olarak görülmekte ve kişiliğin sosyal, fiziksel, duygusal ve hatta ekonomik boyutuna ilişkin bilgiler, kişisel verileri oluşturmaktadır.⁹

Yukarıdaki tanımlardan da açıkça anlaşılacağı üzere; kişisel veri kavramı, yalnızca gerçek kişilere özgü bir durumdur. Bu bağlamda, tüzel kişilere ilişkin veriler, kişisel veri olarak nitelendirilememektedir. Yani tüzel kişilere ait veriler, KVKK kapsamında değerlendirilmemektedir.

Kişisel verilerin korunmasına yönelik problemin özünde şu hususlar bulunmaktadır:¹⁰ Bilgi teknolojileri sayesinde kişisel verilerin kontrolsüz ve hızlı şekilde çoğaltılabilmesi, depolama maliyetlerinin düşük olması dolayısıyla gereğinden fazla bilginin kayıt altına alınması, kısa sürede uzak mesafelere transfer edilebilmesi tehdidine karşı koyulamayan kişisel bilgilerin kısa süre içerisinde sınırsız sayıda kişinin erişimine açık hale gelebilmesi ve bu sürecin kontrol dışına çıktığı andan itibaren telafisi olmayan sonuçlar doğurabilmesi. Bu nedenle, KVK hakkı, kişisel verilerin toplanması, kullanılması ve devri konusunda esas itibariyle bireyin söz sahibi olmasını sağlamaktadır.¹¹ KVK hakkı, ilgili kişinin verileri üzerindeki hâkimiyetini ve kişinin verilerinin ele geçirilmesi, toplanması, işlenmesi veya aktarılması gibi konularda söz sahibi olabildiğini ifade etmektedir ve hak sahibi olan kişiye, kişisel verilerinin geleceğini belirleme yetkisi vermektedir.¹² KVK hakkı, bireyim hemen hemen tüm yaşam alanlarını ilgilendirmektedir ve birey ancak kişisel verilerinin korunması ile kendisi gibi davranabilecek ve demokratik ve özgür bir toplum düzeninin oluşmasına katkıda bulunacaktır.¹³

B. Kişisel Verilerin İşlenmesi

Kişisel verilerin işlenmesi, 6698 sayılı KVKK'nin “Tanımlar” kenar başlıklı 3'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının 3'üncü bendinde tanımlanmıştır. Buradaki düzenleme uyarınca; *“kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması,*

⁸ İbrahim Gül ve İsmail Alagöz, *Yeni Bir Güvenlik Sorunu: Kişisel Verilerin Korunmasına Yönelik İhlaller (Dinlemeler) ve Uluslararası Düzenlemeler*, (Yargı Yayınevi 2016) 3.

⁹ Nilgün Başalp, *Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması*, (Yetkin Yayınları 2004) 22.

¹⁰ Türkey Henkoğlu, *Bilgi Güvenliği ve Kişisel Verilerin Korunması*, (Yetkin Yayınları 2015) 25.

¹¹ Oğuz Şimşek, *Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, (Beta Basım Yayın Dağıtım 2008) 112.

¹² Dülger (n 6) 43.

¹³ Şimşek (n 11) 218.

devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlem”, kişisel verilerin işlenmesi olarak ifade edilmektedir. O halde, kişisel veriler hakkında gerçekleşen elde etme, kaydetme, depolama, muhafaza etme, değiştirme, yeniden düzenleme, açıklama, aktarma, devralma, elde edilebilir hale getirme, sınıflandırma, kullanımını engelleme gibi eylem ve işlemler, kişisel verilerin işlenmesi anlamına gelmektedir.

GDPR'nin tanımları düzenleyen 4'üncü maddesinin 2'nci fıkrası, kişisel verilerin işlenmesini tanımlamaktadır. Buna göre işleme, *“toplama, kaydetme, düzenleme, yapılandırma, depolama, uyarlama veya değiştirme, geri alma, danışma, kullanma, iletme yoluyla açıklama, yayma veya başka bir şekilde kullanıma sunma, uyumlaştırma veya birleştirme, kısıtlama, silme veya yok etme gibi otomatik yollarla olsun veya olmasın, kişisel veriler veya kişisel veri kümeleri üzerinde gerçekleştirilen herhangi bir işlem veya işlem dizisi”* anlamına gelmektedir. Görüldüğü üzere; kişisel verilerin işlenmesi hakkındaki KVKK'de yer alan tanım GDPR'deki tanıma benzer nitelikte olup, GDPR'deki tanım daha geniş ve kapsayıcıdır.

Kişisel veri işleme faaliyeti, ilgili kişisel verinin elde edilmesinden devredilmesi ve hatta bundan da sonraki süreci dahi kapsamaktadır.¹⁴ Kişisel verilerin işlenmesinde, ilgili kişisel veriler hakkında birtakım işlemler gerçekleştirilmektedir. Bir kişisel verinin toplanması, elde edilmesi, kaydedilmesi, düzenlenmesi, değiştirilmesi, saklanması veya silinmesi gibi birçok işlem, kişisel verilerin işlenmesi faaliyeti kapsamındadır. Örneğin, bir alışveriş mağazasının müşterisine ait cep telefonu numarasını sipariş kapsamında alması, o numarayı veri tabanına kaydetmesi, üçüncü kişilere aktarması, silmesi veya herhangi bir değişiklik durumunda o numarayı değiştirerek güncellemesi gibi işlemler, ilgili kişisel veri hakkında işleme faaliyeti olarak değerlendirilmektedir.

1. Kişisel Verilerin İşlenme Şartları

Kişisel verilerin işlenmesi, kişisel veriler üzerinde birtakım işlemler yapılmasını içermektedir. Bu anlamda, kişisel veriler hakkında yapılan birçok işlem, kişisel verilerin işlenmesi anlamına gelmektedir. Kişisel verilerin işlenmesi sürecinde, kanun koyucunun belirlediği belirli şartlar bulunmaktadır. Kişisel verilerin işlenme şartları, 6698 sayılı KVKK'de iki boyutlu olarak açıklanmıştır. Nitekim KVKK'nin 5'inci maddesinde, kişisel verilerin

¹⁴ Mesut Serdar Çekin, *Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu*, (On İki Levha Yayıncılık 2018) 38.

işlenme şartları; 6’ncı maddesinde ise özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartları yer almaktadır.

KVKK’nin “Kişisel verilerin işlenme şartları” kenar başlıklı 5’inci maddesinde açıklanmıştır. Kişisel veriler, anılan maddenin 1’inci fıkrasına göre, ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenmemektedir. Açık rızanın ne anlama geldiği, KVKK’nin 3’üncü maddesinin 1’inci fıkrasının a bendinde açıklanmıştır. Buna göre “*belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan ve özgür iradeyle açıklanan rıza*”, açık rızayı ifade etmektedir

Açık rızanın GDPR’deki karşılığı ise “veri sahibinin rızası” şeklindedir. Veri sahibinin rızası, GDPR’nin 4/11 maddesine göre “*veri sahibinin bir beyanla veya açık bir olumlu eylemle kendisiyle ilgili kişisel verilerin işlenmesini kabul ettiğini belirttiği, özgürce verilmiş, belirli, bilgilendirilmiş ve açık bir şekilde belirtilmiş istekleri*” anlamına gelmektedir. Buradaki düzenlemenin, KVKK’deki düzenlemeye nazaran daha geniş ve kapsamlı olduğu görülmektedir.

Açık rızadan bahsedebilmek için belirli, bilgilendirmeye dayalı ve özgür iradeyle açıklanan bir bildirim gerekmektedir.¹⁵ Daha geniş bir ifadeyle; açık rızanın geçerli olabilmesi için, bu rızanın belirli bir konuya ilişkin olmak, bilgilendirmeye dayanmak, özgür iradeyle açıklanmış olmak, herhangi bir tereddüde yol açmayacak şekilde açık bir irade beyanıyla verilmiş olmak unsurlarının hepsini bir arada taşıması gerekmektedir.¹⁶

Açık rıza, bir kimse tarafından kişilik hakkına yönelik hukuka aykırı bir saldırı karşısında, hak sahibi ilgili kişinin böyle bir müdahaleye razı olduğunu açıkça ortaya koyar nitelikteki irade açıklamasıdır.¹⁷ Açık rıza, ilgili kişinin kişisel verileri üzerinde serbestçe tasarruf etmek ve onun kişisel verilerinin geleceğini belirlemek hakkının kullanması anlamına gelmektedir.¹⁸ Açık rızayla kişisel veri işlenmesi, verilen bu rızanın her zaman geri alınabilmesi ve kişisel veri işleme amacının değişmesi halinde ilgili kişiden yeni bir açık rıza alınmasının gerekmesi sebepleri dolayısıyla, ilgili kişinin kişisel verileri üzerindeki kontrolünü ve hakimiyetini en iyi

¹⁵ Çekin (n 14) 55.

¹⁶ Serdar Çelikel, ‘Kişisel Verilerin İşlenmesinde, Açık Rıza Hukuka Uygunluk Nedeninin, 95/46 Sayılı Direktif ve GDPR’la Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi’ (2021) 17 Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi 161 ve 186.

¹⁷ Gediz Kocabaş, ‘KVKK’da Yer Alan Kurum ve Kavramların TMK ve Kıta Avrupası Hukuk Sistemi Kapsamında Değerlendirilmesi’ iç Leyla Keser Berber & Ali Cem Bilgili (ed), *Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması Hukuku: Marmara Hukuk Bilimsel Toplantılar Serisi – I 17 Nisan 2019 - Haydarpaşa* (On İki Levha Yayıncılık 2020) 112.

¹⁸ Çelikel (n 16) 167.

derecede sağlamaya ve bu bağlamda ilgili kişinin haklarını da korumaya yönelik hukuka uygunluk nedenidir.¹⁹

Açık rızanın, ilgili kişisel veri işlenmeden önce açıklanması gerekmektedir ve kişisel veri işleme faaliyetinden sonra konuya dair alınmış bir rıza, hukukî açıdan meşru ve kabul edilebilir değildir. Çünkü kanun koyucunun burada aradığı açık rıza, kişisel verinin işlenme şartıdır ve bu hâliyle, ilgili işleme faaliyetinden önce açıklanmalıdır.

Rıza, kişilik hakkına yönelen hukuka aykırı bir saldırıya karşı hak sahibince onay verilmesi anlamına gelmekte²⁰ ve açık rıza, kişisel verilerin işlenmesi yasağının hukuka uygunluk hali olarak düzenlenmiştir.²¹ Kanuna göre, açık rızanın özgür bir iradeyle alınmış olması gerekmektedir.

Açık rıza, iradenin ancak özgür, isteyerek ve bilinçli bir şekilde açıklanması ile ortaya çıkabilir.²² Buradan, herhangi bir baskı, cebir, tehdit, hile, aldatma ve hata gibi iradeyi etkileyen olumsuz durumlardan uzak ve azade olmak gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. Zaten rıza açıklamasının temelinde irade özgürlüğü yer almaktadır.²³ O halde kanun koyucunun aradığı özgür iradede bahsedebilmek için, öncelikle ilgili kişinin gerçekten bir seçim hakkına sahip olması gerekmektedir.²⁴ Çünkü özgür iradeyle açıklanmış olmak demek, kişinin kendi kararını kendisinin verebilmesi, bunu dış dünyaya açıklama özgürlüğüne sahip olması ve bu davranışın bilincinde olması anlamına gelmektedir.²⁵

KVKK'nin 5'inci ve 6'ncı maddeleri, kişisel verilerin işlenmesinde açık rıza konusuna dair açıklamalar içerse de açık rızanın şeklinin nasıl olacağı hususu burada belirtilmemiştir. GDPR'nin 7'nci maddesinde ise veri sahibinin rızasının yazılı bir beyan bağlamında verilmesi halinde, rıza talebi diğer hususlardan açıkça ayırt edilebilecek bir şekilde, anlaşılır ve kolay erişilebilir bir biçimde, açık ve sade bir dil kullanılarak sunulacağı belirtilmektedir.

KVKK'nin 5'inci maddesinin 2'nci fıkrasında, belirli şartlardan herhangi birinin varlığı durumunda, ilgili kişinin açık rızası gerekmeksizin de kişisel verilerinin işlenmesinin mümkün

¹⁹ ibid 166-167.

²⁰ Kocabaş (n 17) 112.

²¹ Dülger (6) 22.

²² Doğan Kılınç, 'Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması' (2012) 61(3) Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1122.

²³ Kocabaş (n 17) 112.

²⁴ Çekin (n 14) 59.

²⁵ Dülger (n 6) 25.

olduğu belirtilmektedir. Buradaki düzenlemede yer alan şartlar şunlardır: “a) Kanunlarda açıkça öngörülmesi. b) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması. c) Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması. ç) Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması. d) İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması. e) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işleminin zorunlu olması. f) İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması.”

O halde, kanunlarda açık şekilde belirtilmişse; fiili imkânsızlıktan kaynaklı olarak rıza açıklanamıyorsa veya rızaya hukuki yönden bir geçerlilik tanınmıyorsa bu kişinin veya başkasının hayatının veya bedeni yönden bütünlüğünün korunması için zorunluysa; taraflara ait olan ve sözleşmeyle doğrudan ilgili kişisel verilerin işlenmesi gerekliyse; veri sorumlusu hukuki yükümlülüklerini yerine getirirken zorunluysa; ilgili kişi alenileştirmişse; bir hakkın kurulması, kullanılması veya korunması için zorunluysa; ilgili kişinin haklarına zarar vermeyecek şekilde veri sorumlusunun meşru menfaatleri için zorunluysa, kişisel verilerin işlenmesinde rıza aranmamaktadır.

Özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartları ise KVKK'nin 6'ncı maddesinde açıklanmıştır ve ayrıca özel nitelikli kişisel verilerin tanımı da yine bu maddede yer almaktadır. Anılan maddenin ilk fıkrasına göre “kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri” özel nitelikli kişisel veri olarak kabul edilmektedir. Aynı maddenin 2'nci fıkrasına göre özel nitelikli kişisel verilerin, ilgili kişinin açık rızası olmadığı sürece işlenmesi yasaktır. Fakat devamındaki fıkrada, bu kuralın istisnasına yer verilmiştir. Nitekim 3'üncü fıkraya göre “Birinci fıkrada sayılan sağlık ve cinsel hayat dışındaki kişisel veriler, kanunlarda öngörülen hâllerde ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir. Sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel veriler ise ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından ilgilinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir.”

O halde, ilk fıkrada yer alan özel nitelikli kişisel veriler (sağlık ve cinsel hayat haricindekiler), kanuni düzenleme mevcutsa ilgili kişinin açık rızası olmaksızın da işlenebilmektedir. Buradaki düzenlemeden, özel nitelikli kişisel veriler arasında yer alan sağlık ve cinsel hayata dair kişisel verilerin işlenmesinde, mutlaka ilgili kişinin rızası aranacağı sonucuna ulaşılmaktadır. Ayrıca 6'ncı maddenin son fıkrasında, özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca KVK Kurulu tarafından belirlenen yeterli önlemlerin²⁶ alınmasının şart olduğu belirtilmiştir.

Hassas olarak nitelendirilen kişisel veriler, açıklanması hâlinde ilgili kişinin toplum içerisinde ayrımcılığa uğramasına veya ötekileştirilmesine sebep olabilecek inanç, politik/siyasî görüş, sağlık bilgileri, cinsel yaşamı, etnik kökeni vb. bilgilerden ibarettir.²⁷ Kişisel verilerden bazılarının hassas olarak nitelendirilip daha etkin şekilde koruma altına alınması, bu kişisel verilerin, kişilerin temel hak ve özgürlükleriyle daha yakından bir ilişkide bulunmasından kaynaklanmaktadır.²⁸ Söz konusu kişisel veriler için bu yönde özel bir düzenlemeye gidilmiş olması, bu tür kişisel verilerin suiistimal edilmesi veya kötüye kullanılması durumunda ortaya çıkabilecek zarar, mağduriyet ve olumsuzlukların boyutunun diğer kişisel verilerin ihlalindekinden daha geniş ve kapsamlı olabileceği endişesindedir. Ayrıca ilgili kişi hakkında ayrımcılık yapılmasına neden olabilecek hassas nitelikteki kişisel verilerin toplanamaması veya bunların sınırlı şartlar altında işlenebilmesi ilkesi, kişisel verilerin toplanması ve işlenmesi esnasında bireyin özel olarak korunmasına hizmet etmektedir.²⁹

C. Veri Sorumlusu

Veri sorumlusunun tanımı, KVKK'nin tanımları düzenleyen 3'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının 1 bendinde yer almaktadır. Buradaki düzenleme uyarınca, veri sorumlusu, "*kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişi*"yi ifade etmektedir. Buradaki tanımdan çıkarılacak sonuca göre veri sorumlusu, kişisel verilerin işlenmesinde amaç ve araçları belirlemektedir, veri kayıt sisteminden sorumlu olmaktadır ve kişisel verilerin işlenmesi sürecinde mevzuata uygun olarak kişisel verilerin güvenliğini sağlamakla yükümlüdür.

²⁶ "Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler" ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 31/01/2018 Tarihli ve 2018/10 Sayılı Kararı için bkz. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4110/2018-10> Erişim Tarihi 23.07.2023.

²⁷ Henkoğlu (n 10) 28.

²⁸ Dülger (n 6) 14.

²⁹ Şimşek (n 11) 86.

Veri sorumlusu, GDPR’de “*controller*” yani kontrolör, denetleyici veya sorumlu olarak yer almaktadır. Tanımların düzenlendiği 4’üncü maddenin 7’nci fıkrasına göre sorumlu, “*tek başına veya başkalarıyla birlikte kişisel verilerin işlenmesine ilişkin amaç ve araçları belirleyen gerçek veya tüzel kişi, kamu makamı, ajans veya diğer organ*” anlamına gelmektedir.

D. Veri İşleyen

KVKK’nin tanımları düzenleyen 3’üncü maddesinin 1’inci fıkrasının 3’üncü bendi, veri işleyeni tanımlamaktadır. Buna göre “*veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak onun adına kişisel verileri işleyen gerçek veya tüzel kişi*”, veri işleyen olarak nitelendirilmektedir. Buradaki tanımdan çıkarılacak sonuca göre veri işleyen, veri sorumlusunca verilen talimatlar ve onun yönlendirmeleri doğrultusunda ilgili kişilerin kişisel verilerini işlemektedir. Veri işleyen, veri sorumlusunun adına ve hesabına kişisel verilere erişebilmekte veya bu kişisel verileri işleyebilmektedir. Veri işleyen, genel olarak veri sorumlusunun hizmet sağlayıcısı veya bir anlamda taşıeronu olarak işlev görmektedir.

Veri işleyen, GDPR’nin tanımların düzenlendiği 4’üncü maddenin 8’inci fıkrasında, işleyen veya işleyici (*processor*) olarak ifade edilmektedir. İşleyen, “*sorumlu adına kişisel verileri işleyen bir gerçek veya tüzel kişi, kamu makamı, ajans veya diğer organ*” anlamına gelmektedir.

II. KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENMESİNDE UYULMASI ZORUNLU İLKELER

Kişisel verilerin işlenmesinde uyulması gereken ilkeler, 6698 sayılı KVKK’nin “Kişisel Verilerin İşlenmesi” başlıklı ikinci bölümünde düzenlenmiştir. KVKK’nin “Genel ilkeler” kenar başlıklı 4’üncü maddesinin 1’inci fıkrasında, kişisel verilerin, sadece bu Kanun ve ilgili diğer kanunlarda öngörülen usul ve esaslara uygun olarak işlenebileceği hüküm altına alınmıştır. Kişisel verilerin işlenmesinde uyulması zorunlu olan ilkeler ise 2’nci fıkrasında sayılmıştır. Buradaki düzenlemede yer alan ilkeler, “*hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma*”, “*doğru ve gerektiğinde güncel olma*”, “*belirli, açık ve meşru amaçlar için işlenme*”, “*işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma*”, ve “*ilgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme*” ilkeleridir. Buradaki genel ilkeler, veri koruma düzenlemelerinin uygulanması ve yorumlanması bağlamında dikkate alınmalıdır.³⁰ Burada yer alan ilkelerden birisi olan ve çalışmamızın konusunu oluşturan “*doğru*

³⁰ Nafiye Yücedağ, ‘Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Genel İlkeler’ (2019) 1(1) Kişisel Verileri Koruma Dergisi 61.

ve gerektiğinde güncel olma ilkesi”, çalışmanın bir sonraki bölümünde müstakil şekilde açıklanacaktır. Diğer ilkelere dair genel açıklamalara ise burada yer verilecektir.

A. Hukuka ve Dürüstlük Kurallarına Uygun Olma

KVKK'nin 4'üncü maddesinin 2'nci fıkrasının a bendine göre kişisel veriler, hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olarak işlenmelidir. Hukuka uygunluk ilkesi, kişisel verilerin işlenmesinin mevcut yasal hükümler ile diğer meslekî davranış kuralları şeklindeki özel hukukî metinlere uygun şekilde olmasıdır.³¹ Hukuka uygun olma gerekliliği, kişisel verilerin işlenmesinde yasalardaki ve diğer hukukî düzenlemelerdeki ilkelere uygun şekilde hareket edilmesi zorunluluğunu ifade etmektedir.³² Bu ilkeyle, kişisel verilerin mevcut düzenlemelerde ve ilgili hukukî metinlerde öngörülen şartlara uygun olması gerektiği ifade edilmektedir.³³ Bu durumun tersi ise hukuka aykırı nitelikte bir kişisel veri işlemeyi ifade etmektedir. Hukuka aykırı işleme faaliyeti, kişisel verilerin hukuka uygun olmayan şekilde ve hukuken haklı bir gerekçe olmaksızın işlenmesi anlamına gelmektedir.³⁴

Herhangi bir iş veya eylemin de hukuk kurallarına uygun olması gerektiğinden dolayı, bu ilke diğer ilkeleri de kapsayıcı niteliktedir ve bu yüzden hukuk kurallarına uygun olmayan veri işleme faaliyeti, doğal olarak kişisel verilerin işlenmesinde geçerli olan diğer ilkelere de uygun olmayacaktır.³⁵ Başka bir deyişle, bu ilke, veri korumanın ilk ilkesi olup diğer ilkeleri yaratmakta ve kapsamaktadır.³⁶ Hukuka ve dürüstlük kuralına uygun olma ilkesi bağlamında aranan temel şart uyarınca, ilgili veri işleme amaçları doğrultusunda, veri sorumlusunun ilgili kişiyi açık bir biçimde bilgilendirmesi ve bu çerçevede yanıltıcı ve/veya aldatıcı bilgi vermemesi gerekmektedir.³⁷

Dürüstlük kuralı, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun³⁸ “Dürüst davranma” kenar başlıklı 2'nci maddesinde düzenlenmiştir. Burada yer alan düzenlemeye göre “Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır.” Görüldüğü üzere; hakların kullanılmasında ve borçların yerine getirilmesinde herkesin

³¹ Kılınç (n 22) 1124.

³² Elif Küzeci, *Kişisel Verilerin Korunması*, (Turhan Kitabevi 2019) 200.

³³ Aşıkoğlu (n 5) 74.

³⁴ Oğuz (n 7) 129.

³⁵ Dülger (n 6) 109.

³⁶ Hale Akdağ, *Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması*, (Adalet Yayınevi 2013) 71.

³⁷ Aşıkoğlu (n 5) 157.

³⁸ Türk Medeni Kanunu, Kanun Numarası: 4721, Kabul Tarihi: 22.11.2001, RG 08.12.2001/24607.

dürüstlük kurallarına uyulması gerekmektedir. Buna benzer şekilde, kişisel verilerin işlenmesinde de dürüstlük kurallarına uyulmalıdır.

Dürüstlük kuralı gereğince, kişisel veri işleme faaliyetinin her aşamasında dikkat edilmesi gereken en önemli ve ilk husus, veri sorumlusunun yasal dayanağı olan işleme faaliyeti çerçevesinde hareket ederken, ilgili kişinin çıkarlarını dikkate alması gerektiğidir.³⁹ Dürüstlük kuralına riayet etmek, kişisel verilerin işlenmesi faaliyetinde, veri sorumlusu, veri işleyen ve ilgili kişilere kadar bütün aktörleri içeren temel bir ilkedir.⁴⁰

Dürüstlük kuralına uygun olma ilkesi, kişisel verilerin işlenmesinde, kişisel verileri işlenen kişiye yani ilgili kişiye karşı şeffaf olunması gerekliliğini ifade etmektedir.⁴¹ Dürüstlük kuralına uygunluktan söz edilebilmesi için kişisel veri işleme faaliyetinin açık, belirli ve şeffaf olması gerekmektedir ve dürüstlük kuralının içeriği, genel olarak, kişisel verilerin işlenmesi faaliyetinde objektif bir kişiden beklenecek davranışlara göre belirlenmelidir.⁴² Dürüstlük kuralına uygun olma ilkesi gereğince, veri sorumlusu, kişisel veri işlemede güttüğü hedeflerine ulaşmaya çalışırken, ilgili kişinin/kişilerin çıkarlarını ve aynı zamanda makul beklentilerini de dikkate almalıdır.⁴³

B. Belirli, Açık ve Meşru Amaçlar İçin İşlenme

Kişisel verilerin toplanma amacının belirli ve açık olması, bu konuya dair hukuksal düzenlemelerde belirsiz ifadelerden kaçınılmasını gerektirmektedir.⁴⁴ Bu ilke, veri sorumlularına, ilgili kişisel verileri işlemeye başlamadan önce buradaki meşru amaçları belirleme, bu amaçları açık bir biçimde ilgili kişiye bildirme yükümlülüğü getirmektedir.⁴⁵

Meşruluk, veri koruma görevlisi/veri sorumlusu tarafından kişisel veri işlenirken amaçlanan/güdülen faydanın ilgili kişinin menfaatini aşmasıyla ilgilidir.⁴⁶ Belirli, açık ve meşru

³⁹ Dülger (n 6) 111.

⁴⁰ Mehmet Bedii Kaya, ‘Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Korunması Arasında Denge’ iç Leyla Keser Berber & Ali Cem Bilgili (ed), *Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması Hukuku: Marmara Hukuk Bilimsel Toplantılar Serisi – I 17 Nisan 2019 - Haydarpaşa* (On İki Levha Yayıncılık 2020) 50.

⁴¹ Kılınç (n 22) 1124.

⁴² Dülger (n 6) 111-112.

⁴³ Umniyahasghar Yosif, ‘Kişisel Verilerin İşlenmesi Şartları ve 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun Ruhu Olarak Genel İlkeler’ (2021) 4(1) Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi 5.

⁴⁴ Küzeci (n 32) 203.

⁴⁵ Aşıkoğlu (n 5) 167-168.

⁴⁶ Kılınç (n 22) 1125.

amaçlar için kişisel verilerin toplanması ilkesi, kişisel verilerin toplanması aşamasında veri sorumlularına hangi kişisel verileri hangi amaçla işleyeceklerini belirlemiş olma yükümlülüğünü getirmektedir.⁴⁷ Bu ilke gereğince, veri sorumlusu hangi verileri hangi amaçla işleyeceğini açık ve detaylı bir şekilde belirtmelidir.⁴⁸

Belirli, açık ve meşru amaçlar için işleme ilkesi, veri işleme amacının açık, net ve kesin şekilde belirlenmesini ve bu amacın meşru olmasını gerekli kılmaktadır.⁴⁹ Bu ilkeyle, hangi kişisel verilerin işleneceği ve hangi kişisel verilerin işlenmeyeceğinin sınırının belirlenmesi ve belirli bir amaçla toplanan kişisel verilerin bu amaç dışında kullanılmaması hedeflenmektedir.⁵⁰

C. İşlendikleri Amaçla Bağlantılı, Sınırlı ve Ölçülü Olma

İşlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma ilkesi; kişisel verilerin belirli, açık ve meşru amaçlarla işlenmesini ve bunun devamlılığını güvence altına alan bir ilke olarak yorumlanabilmektedir.⁵¹ Kişisel verilerin işlenmesinde, bu ilke gereğince, veri toplamının işleme amaçlarına uygun bir seviyeye indirilmesi gerekmektedir.⁵² İşlenen kişisel verilerin, toplama anından itibaren belirlenen; belirli, açık ve meşru amaçların gerçekleştirilmesine elverişli olması ve bu amaçların gerçekleştirilmesiyle sınırlı tutulması gerekmektedir.⁵³ Bu ilke kapsamında, kişisel veri işleme amacı ve kişisel verinin niteliği birbiriyle ilişkili olmalıdır.⁵⁴

D. İlgili Mevzuatta Öngörülen veya İşlendikleri Amaç İçin Gerekli Olan Süre Kadar Muhafaza Edilme

Kişisel verilerin sadece gerekli olduğu süre kadar saklanması ilkesi, kişisel verilerin veri sorumlusu tarafından kişisel veri toplama amaçlarına uygun şekilde kullanıldıktan sonra saklama süresine dair sınırlama getirmektedir ve kişisel verilerin gerektiğinden daha uzun süre tutulmaması ilkesi olarak da ifade edilebilecek bu ilke, kişisel verilerin korunması düşüncesinin merkezinde yer almaktadır.⁵⁵

⁴⁷ Aşikoğlu (n 5) 75.

⁴⁸ Dülger (n 6) 120.

⁴⁹ ibid 117.

⁵⁰ Aşikoğlu (n 5) 75.

⁵¹ ibid 172.

⁵² Dülger (n 6) 124.

⁵³ Aşikoğlu (n 5) 172.

⁵⁴ Dülger (n 6) 125.

⁵⁵ Aşikoğlu (n 5) 77-176.

Kişisel verilerin işlenmesiyle hedeflenen amacın ortadan kalkması, amaca ulaşmak için kişisel verinin işlenmesinin artık gereksiz olduğunun anlaşılması veya bu amaca ulaşıldığından dolayı artık kişisel verinin tutulması gerekliliğinin ortadan kalkması durumunda, artık kişisel verilerin saklanmaması gerekmektedir.⁵⁶ Çünkü kişisel verilerin gerektiğinden daha uzun süre tutulması, amaca da hizmet etmeyecektir.

Bu ilke gereğince, ilgili kişisel verilerin işlenmesiyle hedeflenen amacın gerçekleşmiş olması, amaca ulaşmak için ilgili kişisel verilerin işlenmesinin artık gereksiz olduğunun anlaşılması veya bu amacın artık ortadan kalmış olması durumlarında, bu kişisel verilerin yok edilmesi gerekmektedir.⁵⁷ Belirli bir amaç doğrultusunda tutulan kişisel verilerin, söz konusu amacın ortadan kalkması durumunda artık elde tutulmaması gerekmektedir.⁵⁸ Bu ilke, kişisel verilerin sınırsız süreyle tutulmasını önlemeye yöneliktir ve bu durum unutulma hakkıyla yakından bağlantılıdır.⁵⁹

III. DOĞRU VE GEREKTİĞİNDE GÜNCEL OLMA İLKESİ

Kişisel verilerin işlenmesinde “*doğru ve gerektiğinde güncel olma ilkesi*”, özünde iki temel boyuta sahiptir. Bu ilkeye göre kişisel verisi işlenecek ilgili kişinin kişisel verileri yanlış veya hatalı değil, doğru bir şekilde işlenmelidir. Yani ilgili kişi hakkında tutulan kayıtlar, doğru bilgileri içermelidir ve gerçeğe uygun şekilde işlenmelidir. Bunun devamında ise ilgili kişinin kişisel verileri, gerektiğinde yani ihtiyaç duyulduğunda veya kullanılacağı zaman güncel olmalıdır. Yani zamanla değişikliğe uğrayan kişisel veriler hakkında gerekli güncelleme işlemi yapılmalı ve o kişisel veriler eski durumu değil mevcut durumdaki güncelliği içermeli ve ifade etmelidir.

KVKK'nin “İlgili kişinin hakları” kenar başlıklı 11'inci maddesinin 1'inci fıkrasının d bendinde yer alan “*kişisel verilerin eksik veya yanlış işlenmiş olması hâlinde bunların düzeltilmesini isteme,*” hakkı, doğru ve gerektiğinde güncel olma ilkesi kapsamındaki bir düzenleme niteliğindedir. Çünkü bir kimseye ait kişisel veriler, zamanla değişebilmektedir ve ilgili kişinin bu verilerinin güncel tutulmasını isteme hakkı bulunmaktadır. Örneğin, bir kişinin

⁵⁶ ibid 77.

⁵⁷ ibid 176.

⁵⁸ Dülger (n 6) 134.

⁵⁹ Küzeci (n 32) 337.

cep telefonu numarası veya ikamet adresi zaman içerisinde değişebilir. İşte bu bilgilerin ilgili veri kayıt sisteminde güncel tutulmasını istemek, ilgili kişinin haklarından sayılmaktadır.

Burada yer alan husus, Anayasa'daki düzeltme hakkıyla da bağlantılıdır. Nitekim Anayasa'nın "Düzeltilme ve cevap hakkı" kenar başlıklı 32'nci maddesi, kişinin kendisiyle ilgili gerçeğe aykırı yayınlar yapılması halinde, düzeltme hakkının tanınacağı belirtilmektedir. Düzeltme hakkı, kişisel verilerin ilgili düzenlemelere aykırı şekilde işlenmesi ve kişisel verilerin eksik veya yanlış işlenip tutulması durumunda ortaya çıkmaktadır.⁶⁰ Kişisel verilerin düzeltilmesi, hem kişiye dair yanlış bilgilerin düzeltilmesini hem de eksik olan bilgilerin tamamlanmasını gerektirmektedir.⁶¹ Hangi tür kişisel verilerin kim tarafından ve hangi amaçla işlendiğini bilen ve bu bilgilere de ulaşabilen kişi, doğru olmayan veya güncel olmayan bilgilerinin düzeltilmesini talep edebilme imkânına sahip olacaktır.⁶²

İşlenen kişisel verilerin doğru olması, ilgili kişilerin sosyal imajlarını etkileyerek başkalarının onlar hakkında yanlış bir izlenime sahip olmasına neden olabileceğinden ve bunun devamında başkalarının ilgili kişiler hakkında bir karar almasına yol açabileceği için oldukça önemlidir.⁶³

Veri sorumlusu, kişisel verilerin hatasız ve eksiksiz olması amacıyla, kendinden beklenen gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.⁶⁴ Daha geniş bir ifadeyle; doğruluk ilkesi uyarınca, kişisel verilerin toplanması veya saklanmasıyla görevli olan kişiler, kaydedilen verilerin doğru olup olmadığını kontrol etmek ve bir dosyadaki bilgilerin işlendiği süre zarfında düzenli ve güncel şekilde tutulmasını sağlamakla yükümlüdür.⁶⁵ Buradaki yükümlülük, verilerin işlenmesinde doğru ve gerektiğinde güncel olma ilkesinin bir gereğidir. Veri sorumlusunun gerekli hassasiyeti göstermeyip ilgili kişisel verileri doğru şekilde işlememesi veya herhangi bir değişiklik hâlinde güncellememesi, bu ilkenin ihlâli anlamına gelmektedir. Veri sorumlusunun, veriyi doğru ve güncel tutabilmesi için ilgili kişiye, işlenen kişisel verilere ilişkin bir erişim imkânı sağlaması yerinde olacaktır.⁶⁶

⁶⁰ Aydın Akgül, *Danıştay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması: Unutulma Hakkı ve Biyometrik Veriler İlaveli*, (Beta Basım Yayım Dağıtım 2016) 153.

⁶¹ Başalp (n 9) 50.

⁶² Küzeci (n 32) 336.

⁶³ Yücedağ (n 30) 50.

⁶⁴ Çekin (n 14) 52.

⁶⁵ Sedat Erdem Aydın, *AİHM İçtihatları Bağlamında Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu*, (On İki Levha Yayıncılık 2015) 30.

⁶⁶ Yücedağ (n 30) 62.

Kişisel verilerin işlenmesinin sadece doğru tutulması değil, ayrıca daha sonradan değişikliğe uğrayan kişisel verinin güncel tutulması da önemli ve gereklidir. İşlenen bir kişisel verinin, gerektiğinde yani kullanılacağı zaman güncel olması gerekmektedir. Yani işlenen kişisel veriler, kullanılacağı zamanda geçerli olmalı ve eski olmamalıdır. Ayrıca ilkedeki güncellik ifadesi, gerektiğinde yani gerektiği durumlarda aranmakta iken doğruluk ifadesinde böyle bir şart yoktur.

Kişisel verilerin doğru ve gerektiğinde güncel olma ilkesi, kişisel veri işleme faaliyetinin doğru ve güncelliğini kaybetmemiş kişisel verilere dayalı şekilde gerçekleştirilmesini gerektirmektedir.⁶⁷ İşlenen kişisel verilerin hatalı olması veya güncel olmaması durumunda, bu kişisel verilerin silinmesi veya düzeltilmesi amacıyla gerekli işlemler yapılmalıdır.⁶⁸

Doğru olmayan şekilde işlenen kişisel verilerin, herhangi bir gecikmeye mahal verilmeden silinmesi veya düzeltilmesinin sağlanması için tüm makul adımların atılması ve veri sorumlusunun kişisel verilerin doğru ve gerektiğinde güncel olma yükümlülüğünü yerine getirmesi gerekmektedir.⁶⁹ Kişisel verilerin doğru olması, ilgili kişinin hakları ve veri sorumlusunun çıkarlarıyla ilişkili olup kişisel verilerin yanlış tutulması, bireyin temel hak ve özgürlüklerini, ekonomik çıkarlarını ve manevi bütünlüğünü zedeleyici sonuçlar ortaya çıkarabilmektedir.⁷⁰ İşlenen kişisel verinin yanlış olması durumunda, kişisel veri ilgili kişiyle bağlantılandırılabilir, fakat bu kişiye dair bir gerçeği yansıtmaz.⁷¹ Yanlış bilgilerden hareket edilerek verilecek kararlar yanlış sonuçlara ulaşılmasına sebebiyet verecektir.⁷² Ayrıca bir bilginin veya o kişisel verinin yanlış olması, onun kişisel veri olarak nitelendirilmesine bir engel teşkil etmemektedir.⁷³

İlgili kişi bakımından kişisel verilerin gerçeği yansıtmaması, hatalı olması veya eski olması ve bu şekliyle veri sorumlusunca kişisel veri işleme faaliyetine konu olması, kişinin temel hak ve özgürlüklerini, ekonomik çıkarlarını ve manevi bütünlüğünü etkileyen sonuçlar

⁶⁷ Dülger (n 6) 130-131.

⁶⁸ Kılınç (n 22) 1125.

⁶⁹ Yücedağ (n 30) 51-52 ve 62.

⁷⁰ Küzeci (n 32) 213.

⁷¹ Akdağ (n 36) 10.

⁷² Küzeci (n 32) 213.

⁷³ Akdağ (n 36) 159.

oluşturabilecektir.⁷⁴ Yanlış olan veya güncel olmayan kişisel verilere dayanılarak yapılacak değerlendirmeler, doğru olmayacaktır ve meşru çıkarın zarar görmesine sebebiyet verecektir.⁷⁵

Çünkü yanlış tutulan kişisel veri, kişilerin temel hak ve özgürlüklerini zedeleyebilecek ve kişisel verilerin işlenmesinden beklenen çıkarlara da ulaşılmasını engelleyecektir.⁷⁶ Bu çerçevede; veri sorumlusunun, kişisel veri işleme faaliyeti kapsamında ilgili kişilerin kişisel verilerini güncellenmesi adına bir sistem kurması ve gerektiğinde de bu güncelleme imkânını sunması gerekmektedir.⁷⁷ İşlenen kişisel verilerin doğru ve gerektiğinde güncel olmaması, aynı zamanda, veri işleme faaliyetinden beklenen fayda karşılanamayacağı için veri sorumlusu açısından da bir olumsuzluk içermektedir ve bu ilkeyle hem ilgili kişinin hem veri sorumlusunun hem de veri işleyenin çıkarları korunmak istenmektedir.⁷⁸

IV. KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KURULUNUN 2023/78 SAYILI KARARI

6698 sayılı KVKK'nin 19'uncu maddesi bağlamında; Kişisel Verileri Koruma Kurumu (KVK Kurumu), Kurul ve Başkanlıktan oluşmaktadır ve KVK Kurumunun karar organı ise KVK Kuruludur.

KVKK'nin 21'inci maddesinin ilk fıkrasına göre KVK Kurulu, KVKK ve diğer mevzuat doğrultusunda verilen görev ve yetkileri, kendi sorumluluğu altında ve bağımsız şekilde yerine getirmekte ve kullanmaktadır. Bu bağlamda; hiçbir organ, makam, merci veya kişi, KVK Kurulunun görev alanına giren konularda KVK Kuruluna emir ve talimat verememekte, tavsiye veya telkinde bulunamamaktadır. Aynı maddenin devam eden fıkrasında ise KVK Kurulunun dokuz üyeden oluştuğu ve bunlardan beşinin Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM), dördünün ise Cumhurbaşkanı tarafından seçileceği hüküm altına alınmıştır.

KVKK'nin 22'nci maddesi gereğince; kişisel verilerin korunması hakkı kapsamındaki ilgili haklarının ihlal edildiğini ileri süren kişilerin şikâyetlerini, KVK Kurulu karara bağlamakta ve yine KVKK'deki idarî yaptırımlara KVK Kurulu karar vermektedir.

⁷⁴ Aşıkoglu (n 5) 76.

⁷⁵ Küzeci (n 32) 336.

⁷⁶ Dülger (n 6) 131.

⁷⁷ Oğuz (n 7) 133.

⁷⁸ Aşıkoglu (n 5) 76.

KVK Kurulunun 2023/78 sayılı kararı⁷⁹, kişisel verileri işlenen bir kişiye ilişkin borç bilgisinin, o kişinin ortağı olduğu şirkete ait kurumsal cep telefonu numaralarına kısa mesaj şeklinde gönderilmesi hakkındadır.

Karara konu olayda, kişisel verileri işlenen ilgili kişi (şikâyetçi/başvuran),

-bir GSM operatörü şirketi tarafından kendisine borç çıkarıldığını,

-bu borcun tahsil edilmesi amacıyla ilgili GSM operatörü şirketinin bir avukatlık ortaklığına vekaletle yetki verdiğini,

-borcun tahsilini sağlamak amacıyla avukatlık ortaklığı tarafından kendisinin ortağı bulunduğu şirkete ait dört farklı cep telefonu numarasına kısa mesaj gönderildiğini,

-bu mesajda kendi soyadının maskelendiğini fakat adının açıkça görüldüğünü,

-hakkında borçlu olduğu miktar çerçevesinde icra takibi başlatılacağını belirtilen mesajlar dolayısıyla kendisinin ortağı olduğu şirket hatlarını kullanan şirket çalışanların bu konuyla ilgileri bulunmamasına rağmen ilgili kişinin borç bilgilerinden haberdar olduğunu,

-şirkette kendisiyle aynı ada sahip başka kimsenin bulunmadığı için her ne kadar soyadı maskelense de ilgili kısa mesajda kendi kimliğinin bilinir kılındığını,

-yaşanan olay kapsamında ilgili avukatlık ortaklığına ve GSM operatörü şirketine başvuruda bulunduğunu ama kendisine verilen cevapların, bilgi amaçlı gönderilen kısa mesajın maskelenmiş bir şekilde paylaşıldığı yönünde olduğunu ve

-kendisine ait kişisel verilerin ortağı olduğu şirketin cep telefonu hatlarına hangi amaçla iletildiğinin açıklanamadığını ifade etmiş ve KVKK kapsamında konunun gereğinin yapılmasını talep etmiştir.

Söz konusu başvuru kapsamındaki iddialarla ilgili olarak, KVK Kurulu tarafından öncelikle ilgili avukatlık ortaklığından savunma istenmiştir. İlgili avukatlık ortaklığı, yaptığı savunmasında,

⁷⁹ Tam adıyla: “İlgili kişinin borç bilgisinin ortağı olduğu şirketin kurumsal numaralarına kısa mesaj olarak gönderilmesi” hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 19/01/2023 tarihli ve 2023/78 sayılı Karar. Kararın tam metni için bkz. <<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7596/2023-78>> Erişim Tarihi 23 Temmuz 2023.

-GSM operatörü şirketince abonelerin borçlarının tahsilat süreçlerinin yürütülmesi kapsamında sınırlı şekilde hizmet sözleşmesi ve vekâlet ilişkisi kapsamında kendilerinin yetkilendirildiğini,

-GSM operatörü şirketince yönetilmekte olan sisteme ise sınırlı şekilde erişim hakkına sahip olduklarını,

-söz konusu sistem üzerinden sınırlı şekilde görüntülenen ve/veya erişilen kişisel veriler ve bu kişisel veriler kullanılarak gerçekleştirilen kısa mesaj gönderme işlem ve faaliyetleri çerçevesinde kendilerinin KVKK'nin 3'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının 3'üncü bendi uyarınca veri işleyen konumunda olduklarını,

-ilgili kişinin ise kendilerine başvuru hakkının bulunmadığını ve bu yüzden bu şikâyetin usulden reddedilmesinin gerektiğini,

-GSM operatörü şirketiyle aralarındaki sözleşmede kendilerinin veri işleyen sıfatıyla sorumlu olacağına ilişkin bir hükme yer verildiğini,

-kendilerinin avukatlık ortaklığı olarak vekili oldukları şirket adına, müvekkillerinin hak ve menfaatlerini korumak maksadıyla 1136 sayılı Avukatlık Kanunu,⁸⁰ 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu⁸¹ ve diğer mevzuattan kaynaklı yükümlülüklerini yerine getirmek için KVKK'nin 5'inci maddesinin 2'nci fıkrasındaki “*Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması*” ve “*İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması*” sebepleri çerçevesinde borçluya (ilgili kişiye) ait kişisel verileri işlediklerini,

-dört farklı cep telefonu numarasının ilgili kişinin iletişim numarası olarak veri sorumlusu konumundaki GSM operatörü şirketince kendilerine iletildiğini, kendilerinin ise “veri işleyen” sıfatıyla bu cep telefonu numaralarına bilgilendirme amaçlı kısa mesaj gönderdiğini,

-bu çerçevede düşünüldüğünde borçlulara ait iletişim numaralarının kaynağını kendilerinin sorgulama yetkisinin bulunmadığını,

-ilgili kişinin iletişim numarası olarak belirtilen cep telefonu numaralarına sadece bir kez kısa mesaj gönderildiğini,

⁸⁰ Avukatlık Kanunu, Kanun Numarası: 1136, Kabul Tarihi: 19.03.1969, RG 07.04.1969/13168

⁸¹ İcra ve İflas Kanunu, Kanun Numarası: 2004, Kabul Tarihi: 09.06.1932, RG 19.06.1932/2128

-bu kısa mesajın içeriğindeyse ilgili kişiye ait kişisel verilerin paylaşılmadığını ve ilgili kişinin isminin maskelendiğini belirtmiştir.

Başvuruya dair söz konusu iddialar kapsamında, KVK Kurulunca, avukatlık ortaklığı dışında ayrıca veri sorumlusu konumunda bulunan GSM operatörü şirketinden de savunma istenmiştir.

İlgili GSM operatörü şirketi yapmış olduğu savunmada,

-kendilerinin veri sorumlusu olarak avukatlık ortaklığıyla hukuki ilişkileri olduğunu,

-bu ilişki kapsamında ve borçlulardan borçların tahsil edilmesi amacıyla ilgili borçluya ait sadece kimlik, iletişim ve borç bilgilerini içeren kişisel verilerin paylaşıldığını,

-şikâyete konu olan cep telefonu numaralarının ise ilgili kişinin ortağı bulunduğu şirket adına kayıtlı kurumsal iletişim numaraları olduğunu ifade etmiştir.

KVK Kurulu, öncelikle KVKK’de yer alan bazı temel kavramlara ve hususlara değinmiş ve kişisel verilerin işlenmesi şartlarına yer vermiştir. KVK Kurulu, mevzuat hükümlerini açıkladıktan sonra hem ilgili kişinin hak ihlali iddialarını hem de avukatlık ortaklığının ve GSM operatörü şirketinin savunmalarını değerlendirip bir karara varmıştır.

KVK Kurulu,

-şikâyete konu olayda avukatlık ortaklığınca yapılan savunmada veri sorumlusu konumundaki müvekkilleriyle (GSM operatörü şirketiyle) aralarındaki sözleşme gereğince veri sorumlusu sıfatını haiz olmadıklarını belirtmiş ise de veri sorumlusu sıfatının tayin edilmesinde KVKK çerçevesinde yapılacak değerlendirmede bu sözleşmedeki nitelendirmenin esas alınamayacağını,

-GSM operatörü şirketinin “veri sorumlusu” olduğunu (GSM operatörü şirketinin ilgili kişiye ait kişisel verilerin işleme amaç ve araçlarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulması ve yönetilmesinden sorumlu olduğunu, ilgili kişinin ortak olduğu şirkete ait iletişim numaralarını ilgili borcun tahsili amacıyla avukatlık ortaklığı ile paylaştığını),

-avukatlık ortaklığının “veri işleyen” olduğunu (avukatlık ortaklığının veri sorumlusunun verdiği talimatlar doğrultusunda ilgili kişiye ait olduğu belirtilen telefon numaralarına ilgili borcun tahsil edilmesi amacıyla kısa mesaj gönderdiğini),

-avukatlık ortaklığı tarafından her ne kadar ilgili kişi olan borçlunun soyadının maskelenerek (*yıldızlı bir şekilde yazılarak*) ifade edilmiş olsa da aslında ilgili kişinin adının tamamının yazıldığı ve bunun yanında ayrıca soyadının ise baş harfinin yer alması dolayısıyla kısa mesajın ilgili kişinin ortak olduğu şirkete ait cep telefonu numaralarına gönderilmiş olmasının ilgili kişiyi belirlenebilir kıldığını,

-kişisel verilerin KVKK'de sınırlı sayma yöntemiyle belirlenmediğini ve bir verinin kişisel veri olması için "*belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin olma*" kriterinin getirildiğini,

-şirket hattı olarak tabir edilen cep telefonu numaralarına gönderilmiş olan kısa mesajdaki ilgili kişinin adı, soyadı, borçlu olduğu şirket (GSM operatörü şirketi) ve ilgili kişi hakkında icra takip işlemlerinin başlatılacağı bilgilerinin ilgili kişiye ait kişisel verileri içerdiğini,

-avukatlık ortaklığının savunmasında, veri sorumlusuyla arasındaki vekâlet ilişkisi kapsamında müvekkilinin alacaklarının takibini gerçekleştirdiğini,

-ilgili kişiye ilişkin tüm iletişim numaralarının veri sorumlusu (GSM operatörü şirketi) tarafından ilgili kişinin irtibat bilgisi olarak paylaşıldığını,

-veri sorumlusunun savunmasında, alacağın tahsili adına zorunlu olan verilerden başka avukatlık ortaklığına kişisel veri aktarılmadığını,

-şikâyete konu GSM numaralarının ilgili kişinin ortak olduğu şirkete kayıtlı kurumsal numaralar olduğunu,

-ilgili kişinin ortak olduğu şirkete ait kurumsal iletişim numaralarının, (*KVKK'nin 5'inci maddesinin 1'inci fıkrası kapsamında*), veri sorumlusuyla arasındaki bireysel sözleşmelere dair iletişim numarası olarak kullanılabileceğine ilişkin ilgili kişinin açık rızasının alındığını tevsik eden herhangi bir bilgi ve belgeye savunma ekinde rastlanmadığını,

-avukatlık ortaklığı tarafından ilgili kişiye ait kişisel verileri içeren kısa mesajların ilgili kişinin ortak olduğu şirkete ait iletişim numaralarına gönderilmesi nedeniyle, **ilgili kişiye ait kişisel veri niteliğindeki borç bilgisinin**, (*KVKK'nin 5'inci maddesindeki herhangi bir işleme şartı bulunmadan*), **borca konu işleme ilgisi olmayan üçüncü kişi konumundaki şirket çalışanlarıyla paylaşıldığını**,

-KVKK kapsamında her ne kadar tüzel kişiye ait telefon numaralarının kişisel veri olmasa bile veri sorumlusu tarafından **ilgili kişinin ortak olduğu şirkete ait kurumsal telefon**

numaralarının ilgili kişinin iletişim numarası olarak avukatlık ortaklığıyla paylaşılmasının, (KVKK'nin 4'üncü maddesinin 2'nci fıkrasının b bendine aykırı şekilde), ilgili kişiye ait kişisel verilerin doğru bir şekilde işlenmediği şeklinde değerlendirileceğini belirtmiştir.

Yukarıdaki değerlendirmelerin ardından, KVK Kurulu,

-ilgili kişinin ortak olduğu şirkete ait kurumsal iletişim numaralarının, veri sorumlusuyla arasındaki (borçlu ile GSM operatörü şirketi arasındaki) bireysel sözleşmelerde iletişim numarası olarak kullanılmasının KVKK'nin 4'üncü maddesinde yer alan genel ilkelere birisi olan “doğru ve gerektiğinde güncel olma ilkesi”ne aykırılık oluşturduğuna,

-hukuka aykırı veri işleme faaliyeti sebebiyle, avukatlık ortaklığı tarafından ilgili kişiye ait kişisel verileri içeren kısa mesajların, ilgili kişinin ortak olduğu şirkete ait iletişim numaralarına gönderilmesi sonucunda, ilgili kişiye ilişkin kişisel veri niteliğindeki borç bilgisinin KVKK'nin 5'inci maddesinde yer alan herhangi bir kişisel veri işleme şartı bulunmadan, borca konu işlemle herhangi bir ilgisi olmayan üçüncü kişi konumundaki şirket çalışanlarıyla paylaşıldığı gerekçesiyle, KVKK'nin 12'nci maddesindeki veri güvenliğine ilişkin yükümlülükleri yerine getirmediği kanaatine ulaşılan veri sorumlusu (GSM operatörü şirketi) hakkında KVKK'nin 18'inci maddesinin 1'inci fıkrasının b bendi gereğince, 85.000 TL idari para cezası uygulanmasına,

-veri işleyen konumundaki avukatlık ortaklığının, veri sorumlusunca (GSM operatörü şirketine) verilen talimatlar çerçevesinde, ilgili borcun tahsili amacıyla, ilgili kişiye ait olduğu belirtilen telefon numaralarına bir adet kısa mesaj gönderdiği ve sınırlı yetkisi çerçevesinde bu numaralara ait doğrulama imkânı olmadığından dolayı, avukatlık ortaklığı hakkında KVKK kapsamında yapılacak herhangi bir işlem bulunmadığına karar vermiştir.

V. KARARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

KVK Kurulunun bahse konu şikâyete dair kararının, KVK hakkının korunması kapsamında önemli bir karar niteliğinde olduğu görülmektedir. KVK Kurulu, bu kararında, kişisel verileri işlenen ilgili kişi lehine bir karar vermiş ve insan haklarının korunması yolunda hareket etmiştir. KVK Kurulu, verdiği kararda, kişisel verilerin veri sorumlusu tarafından doğru ve güncel şekilde işlenmediği dolayısıyla ilgili kişinin mağduriyetine odaklanmış ve bunun sonucunda veri sorumlusunun hareketini KVKK'ye aykırı bulmuştur.

Karara konu olayda, kişi hakkında işlenen kişisel verilerden birisi olan telefon numarası, doğru ve g¼ncel değildir. Buradaki yanlışlık dolayısıyla, kişinin borcuna dair bilgiler, ortağı olduğu şirketin kurumsal telefon numaralarına mesaj olarak g¼nderilmiřtir. B¼ylece kişiye ¼zel bir durum olan “bir yere borçlu olma bilgisi”, kişinin ortağı olduğu şirketin çalışanlarınca ¼ęrenilmiřtir. Kurul kararına g¼re; bu durum, kişisel verilerin işlenmesinde doğru ve g¼ncel olma ilkesine aykırılık dolayısıyla kişisel verilerin korunması hakkının ihlalidir. ¼nk¼ kişisel verilerin işlenmesinde, kişinin telefon numarası doğru ve g¼ncel şekilde işlenmemiştir.

G¼nderilen mesajda, her ne kadar kişinin soyadı tam olarak yazılmamış ve maskelenmiş olsa da adının tam yazılması ve soyadının ilk harfinin mesajda olması, kişiyi belirlenebilir kılmış ve onun kolaylıkla tespit edilebilmesine sebep olmuştur. Yani g¼nderilen mesajın kısmen maskelenmiş olması, kişinin kimliğinin ortaya çıkmasını engelleyememiştir. KVK Kurulu, g¼nderilen mesajda ilgili kişinin soyadının yıldız işaretleriyle maskelenmesine rağmen, soyadının ilk harfi ve adının ise tamamının açık olması durumunun, ilgili kişiyi belirlenebilir kıldığına vurgu yapmıştır. O halde, kişilere ait bazı bilgiler bir miktar maskelense dahi bu bilgilere erişim sağlayabilen kişiler tarafından ilgili kişinin kim olduğunun tespiti m¼mk¼n oluyorsa, yani eldeki bilgiler bir kişiyi belirlenebilir kılıyorsa, o bilgiler kişisel veri niteliğindedir.

KVK Kurulunun ilgili kişi lehine verdiği bu karar, kişisel veriler doğru ve g¼ncel şekilde işlenmediği için ve bu durum KVKK’de belirtilen ilkeye aykırılık teşkil ettiği için ortada bir hukuka aykırılık s¼z konusudur. Dolayısıyla ilgili kişi, yaşanan olaydan zarar g¼rd¼ę¼ ve mağduriyet yaşadığı için KVK Kurulunun insan hakları adına olumlu ve isabetli bir karar verdiği açıktır. Hukuki y¼nden isabetli olan KVK Kurulu kararı, kişisel verilerin korunması amacına uygundur ve insan haklarının korunmasına hizmet etmektedir. Ayrıca somut olay, g¼nl¼k hayatta sıkça rast gelinebilecek bir durumdur ve bunun gibi ihlallerin gerçekleşmemesi için veya gerçekleştiğinde ise cezasız kalmaması için bu karar, bir anlamda mihenk taşı niteliğinde değerlendirilebilir.

SONUÇ

Kişisel verilerin işlenmesi, g¼n¼m¼zde kaçınılmaz bir faaliyet olarak nitelendirilebilir. Nitekim g¼nl¼k hayatta birçok alanda birçok şekilde kişisel verilerin işlendiği g¼r¼lmektedir. ¼rneęin, bir alışveriş merkezindeki mağazadan takım elbise alan m¼řteri fatura bilgilerinin oluşturulabilmesi için adı, soyadı, adresi ve telefon numarası gibi birtakım kişisel verilerine mağaza ile paylaşmaktadır. Yine bir k¼t¼phaneye kayıt olunması, bir gazeteye abone olunması,

bir internet sitesinde üyelik oluşturulması, bir hastanede muayene olunması, bir otobüs, tren veya uçakla yolculuk yapılması, bir spor salonuna üye olunması gibi günlük hayatın olağan işlemleri, birer kişisel verilerin işlenmesi örneğini oluşturmaktadır.

Kişisel verilerin işlenmesi konusu günlük hayatımızın içerisinde yer almaktadır. Kanun koyucu, kişisel verilerin işlenmesini yasaklamamış, aksine birtakım şartlar ve kurallar çerçevesinde gerçekleştirilebileceğini belirtmiştir. KVKK’de yer alan düzenlemeler ışığında, ilgili temel şartların oluşması durumunda kişisel verilerin işlenebileceği kaydedilmiştir. Ayrıca kanun koyucu bununla da yetinmeyip kişisel verilerin işlenmesi faaliyetinin gerçekleştirilmesinde bazı temel ilkelere uyum sağlanması ve bunlara uygun şekilde hareket edilmesi gerektiğini hükme bağlamıştır.

Kişisel verilerin işlenmesinde uyulması gereken temel ilkelere birisi de doğru ve gerektiğinde güncel olma ilkesidir. Bu ilke uyarınca, işlenen kişisel veriler doğruyu ve gerçeği yansıtmalıdır ve güncel olmalıdır. O halde bir kişinin kişisel verilerinin yanlış, gerçeğe aykırı işlenmesi veya o kişisel verilerin zamanla değişmesi durumunda gerekli güncelleme işleminin gerçekleştirilmemesi bu ilkenin ihlal edilmesi anlamına gelmektedir. Nitekim bu hukuka aykırılık dolayısıyla, ilgili kişi çeşitli yönlerden mağduriyet yaşayabilmekte ve zarar görebilmektedir.

KVK Kurulunun 2023/78 sayılı kararı, kişisel verilerin işlenmesinde doğru ve gerektiğinde güncel olma ilkesi ile ilgilidir. Karara konu olayda, ilgili kişinin bir GSM operatörü şirketine bir miktar borcu bulunmaktadır. Bu borç ilişkisi kapsamında, GSM operatörü şirketi, ilgili kişiden alacağını temin etmek istemektedir. Bu bağlamda, konunun yasal yollardan takibi amacıyla, bir avukatlık ortaklığına yetki verilmiştir. İlgili avukatlık ortaklığı ise ilgili kişiye ulaşarak borcun tahsil edilmesini ve aksi halde yasal yollara başvurularak icra takibi başlatılacağını iletmek için ilgili kişiye ait olduğu belirtilen 4 farklı cep telefonu numarasına kısa mesaj göndermiştir. Şikâyeteye konu olaydaki sorun da işte burada ortaya çıkmaktadır. Nitekim ilgili kişiye yani borçluya ait olduğu belirtilen cep telefonu numaraları, aslına ilgili kişinin şahsına kayıtlı telefon numaraları değildir. Burada GSM operatörü şirketince avukatlık ortaklığına iletilen cep telefonu numaraları resmî olarak, ilgili kişiye değil ilgili kişinin ortağı bulunduğu şirkete aittir.

Veri sorumlusu konumundaki GSM operatörü şirketi, ilgili kişi hakkında işlediği cep telefonu numarası kişisel verisini doğru ve güncel şekilde tutmadığı anlaşılmaktadır. Nitekim ilgili kişinin iletişim numarası olarak, ortak olduğu şirket adına kayıtlı numaralar görülmektedir.

Veri sorumlusu, bu doğru ve güncel olmayan bilgiyi veri işleyen konumundaki avukatlık ortaklığına vermiştir. Bu numaraların doğru ve güncel olup olmadığını sorgulama imkânı bulunmayan avukatlık ortaklığı ise ilgili kişiye ait borcun tahsili maksadıyla hazırladığı kısa mesajı doğal olarak kendisine verilen telefon numaralarına göndermiştir.

Avukatlık ortaklığı tarafından gönderilen kısa mesajda, borçlu konumda bulunan ilgili kişinin adı açıkça yazılmış, soyadının ise sadece ilk harfi yazılarak kalan kısmı yıldız işaretleriyle maskelenmiştir. Bu kısa mesajda, ilgili kişinin GSM operatörü şirketine belirli bir miktarda borcunun bulunduğu, bu borcun ödenmesi gerektiği, ödenmemesi halinde ise ilgili kişi hakkında icra takibi yapılacağı bilgileri yer almaktadır. Bu bilgilerin bulunduğu kısa mesaj, ilgili kişinin ortak olduğu şirkete ait kurumsal telefon numaralarına gönderilmiştir. Şirket hatları ise şirkette çalışan personellerin kullanımında bulunmaktadır. Haliyle avukatlık ortaklığı tarafından gönderilen kısa mesajı, borç ilişkisinin tarafı olmayan üçüncü kişiler okumuş ve görmüştür. Şirkette kısa mesajda yer alan isimde başka kimse olmadığı için ve kişinin soyadının da ilk harfi açık olduğundan dolayı, mesajın muhatabının kim olduğu yani ilgili borcun kime ait olduğu şirket çalışanlarınca kolayca anlaşılmaktadır. Yani şirket çalışanlarının okuduğu kısa mesajda bir maskeleyme işlemi uygulanmış olsa da kısa mesajı okuyan kişilerin olayı kavraması zor olmamıştır. Özetle, kısa mesajda yer alan bilgiler, KVKK'de düzenlenen kişisel veri tanımıyla kolayca örtüşmektedir. Nitekim bu bilgilerin kime ait olduğu belirlenebilmektedir.

KVK Kurulunun verdiği kararda, maskeleyme işleminin yeterli düzeyde yapılmadığı ve bu gerekli gizleme işlemi gerçekleşmediği için ilgili kişinin kim olduğunun tespitinin kolayca belirlendiği anlaşılmaktadır. Ayrıca KVK Kurulu, bu kararında bir kişiye ait borç bilgisini ve borcunu ödememesi durumunda hakkında icra işlemi başlatılacağı bilgisini, kişisel veriler kapsamında değerlendirmiştir.

KVK Kurulu, veri sorumlusunu, işlediği kişisel verilerin doğru ve gerektiğinde güncel olmamasından bahisle idari yaptırıma tabi tutmuştur. Çünkü veri sorumlusu KVKK kapsamındaki sorumlulukları kapsamında, işlediği kişisel verilerin doğru ve gerektiğinde güncel olmasıyla yükümlüdür. Fakat veri sorumlusu, bu yükümlülüğünü yerine getirmediğinden dolayı, ilgili kişinin borç bilgisi, üçüncü kişi konumundaki şirket çalışanlarınca öğrenilmiştir. Bu durum ise doğal olarak ilgili kişinin mağduriyetine ve zararına yol açmıştır. Nitekim bir şirket ortağının borçlu olduğu ve hakkında icra takibi başlatılabileceği gibi hususların, o şirket çalışanlarınca öğrenilmesi, şirket ortağının imajını zedeleyici niteliktedir.

KVK Kurulu, kısa mesajları gönderen avukatlık ortaklığı hakkında ise herhangi bir yaptırıma hükmetmemiştir. Çünkü KVK Kurulu, avukat ortaklığını veri işleyen olarak nitelendirmiş ve ilgili telefon numaralarının doğruluğu ve güncelliği adına herhangi bir sorgulama veya teyit etme imkânı olmadığını vurgulamıştır. Veri işleyen, veri sorumlusunca kendisine iletilen telefon numaralarına göre hareket etmiştir.

KVK Kurulunun şikâyete konu kararı, KVK hakkının korunması adına önemli bir karar niteliğindedir. KVK Kurulu, kişisel verileri işlenen ilgili kişi lehine verdiği kararda, kişisel verilerin veri sorumlusu tarafından doğru ve güncel şekilde işlenmediğinden bahisle ilgili kişinin mağduriyetine dikkat çekmiş ve veri sorumlusunun hareketinin KVKK kapsamındaki idari yaptırımlarla sonuçlandırmıştır. Ayrıca KVK Kurulu, bir kısa mesajda her ne kadar soyadının yıldız işaretleriyle maskelense de soyadının ilk harfinin ve adının ise tamamının açık olmasını, ilgili kişiyi belirlenebilir kıldığına vurgu yapmıştır. O halde, bu karara göre, bazı bilgiler her ne kadar maskelense de bu bilgilere erişen kişilerce ilgili kişinin kim olduğunun tespiti mümkünse, yani eldeki bilgiler bir kişiyi belirlenebilir kılıyorsa, işte o bilgiler kişisel veri niteliğindedir.

Sonuç olarak, KVK Kurulunun kişisel verilerin işlenmesinde doğru ve gerektiğinde güncel olma ilkesi kapsamında ilgili kişi lehine verdiği bu karar, insan hakları adına olumlu ve isabetli bir karardır. Çünkü somut olayda ilgili kişinin kişisel verileri doğru ve güncel şekilde işlenmemiştir ve bu durum KVKK’de belirtilen ilkeye aykırılık teşkil etmektedir. Bu çerçevede yaşanan hukuka aykırılık dolayısıyla ilgili kişi zarar görmüş ve mağduriyet yaşamıştır. Ayrıca şikâyete konu karardaki olay, günlük hayatta sıkça rast gelinebilecek bir durum olduğundan, bu tür ihlallerin gerçekleşmemesi için veya gerçekleştiğinde ise bu eylemlerin cezasız kalmaması için şikâyete konu karar, KVK hakkı çerçevesinde bir anlamda mihenk taşı niteliğinde değerlendirilebilir.

KAYNAKÇA

Akdağ H, *Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması*, (Adalet Yayınevi 2013).

Akgül A, *Danıştay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması: Unutulma Hakkı ve Biyometrik Veriler İlaveli*, (Beta Basım Yayım Dağıtım 2016).

Aşıkoğlu Şİ, *Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması ve Büyük Veri*, (On İki Levha Yayıncılık 2018).

Aydın SE, *AIHM İçtihatları Bağlamında Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu*, (On İki Levha Yayıncılık 2015).

Başalp N, *Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması*, (Yetkin Yayınları 2004).

Çekin MS, *Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu*, (On İki Levha Yayıncılık 2018).

Çelikel S ‘Kişisel Verilerin İşlenmesinde, Açık Rıza Hukuka Uygunluk Nedeninin, 95/46 Sayılı Direktif ve GDPR’la Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi’ (2021) 17 Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi 161-190.

Dülger MS, *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*, (Hukuk Akademisi Eğitim ve Yayıncılık 2019).

European Union, ‘General Data Protection Regulation: Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the Protection of Natural Persons with regard to the Processing of Personal Data and on the Free Movement of such Data, and Repealing Directive 95/46/EC’ (4 Mayıs 2016) <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&qid=1690203930552>> Erişim Tarihi 23 Temmuz 2023.

Gül İ ve Alagöz İ, *Yeni Bir Güvenlik Sorunu: Kişisel Verilerin Korunmasına Yönelik İhlaller (Dinlemeler) ve Uluslararası Düzenlemeler*, (Yargı Yayınevi 2016).

Henkoğlu T, *Bilgi Güvenliği ve Kişisel Verilerin Korunması*, (Yetkin Yayınları 2015).

Kalkınma Bakanlığı, ‘Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü’nün Getirdiği Yenilikler ve Türk Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi’ (Çalışma Raporu - 6, Ayşe Nur AKINCI, Yayın No: 2968, İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü Bilgi Toplumu Dairesi Başkanlığı, Haziran 2017) <http://www.bilgitoplumu.gov.tr/wp-content/uploads/2017/07/AB_Veri_Koruma_Tuzugu.pdf> Erişim Tarihi 24 Temmuz 2023.

Kaya MB, ‘Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Korunması Arasında Denge’ iç Leyla Keser Berber & Ali Cem Bilgili (ed), *Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması Hukuku: Marmara Hukuk Bilimsel Toplantılar Serisi – I 17 Nisan 2019 - Haydarpaşa* (On İki Levha Yayıncılık 2020) 33-68.

Kılınç D ‘Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması’ (2012) 61(3) Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1089-1169.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu, “İlgili kişinin borç bilgisinin ortağı olduğu şirketin kurumsal numaralarına kısa mesaj olarak gönderilmesi” hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 19/01/2023 tarihli ve 2023/78 sayılı Karar Özeti. (19 Ocak 2023) <<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7596/2023-78>> Erişim Tarihi 23 Temmuz 2023.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu, ‘Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler” ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 31/01/2018 Tarihli ve 2018/10 Sayılı Kararı’ (31 Ocak 2018) <<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4110/2018-10>> Erişim Tarihi 23 Temmuz 2023.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, ‘Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Temel İlkeler’ <<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4189/Kisisel-Verilerin-Islenmesine-Iliskin-Temel-Ilkeler>> Erişim Tarihi 23 Temmuz 2023.

Kocabaş G, ‘KVKK’da Yer Alan Kurum ve Kavramların TMK ve Kıta Avrupası Hukuk Sistemi Kapsamında Değerlendirilmesi’ iç Leyla Keser Berber & Ali Cem Bilgili (ed), *Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması Hukuku: Marmara Hukuk Bilimsel Toplantılar Serisi – I* 17 Nisan 2019 - Haydarpaşa (On İki Levha Yayıncılık 2020) 83-120.

Küzeci E, *Kişisel Verilerin Korunması*, (Turhan Kitabevi 2019).

Oğuz S ‘Kişisel Verilerin Korunması Hukukunun Genel İlkeleri’ (2018) 13(2) Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi BEYDER 121-138.

Şimşek O, *Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, (Beta Basım Yayım Dağıtım 2008).

Yosif U ‘Kişisel Verilerin İşlenmesi Şartları ve 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun Ruhu Olarak Genel İlkeler’ (2021) 4(1) Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi 1-22.

Yücedağ N ‘Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Genel İlkeler’ (2019) 1(1) Kişisel Verileri Koruma Dergisi 47-63.